

SZÁNTÓ

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, ahétfő és
Ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.

A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

ELŐFIZETÉSI ÁRA

A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre 16 k.
Negyedévre 4 "
Helyben házhoz hordva:
Egész évre 20 kor.
Negyedévre 5 "
Vidékre postán szállítva:
Egész évre 24 kor.
Negyedévre 6 "
Egyes szám ára 8 fillér

XIX. évfolyam 55. szám.

Nagy-Várad.

Péntek, 1913. március 7.

Tanulságok.

Igazán, még most is alig hisz-
szük, hogy úgy történt, a mint törté-
nt. Nem lett sztrájk, nem let' kép-
viselőházi botrány. Az ellenzék
megőrizte higgadtságát, Apponyi
igazán imponálóan adott kifejezést
az ellenzék álláspontjának, a szo-
ciáldemokrata vezérek pedig leszer-
eltek és leszereltették az egész
szervezett munkásságot.

Az ügy a lovagiasság szabályai
szerint elintéztetvén, (pedig mindent
vártunk, csak lovagiasságot nem) a
tényeket kell megállapítanunk, kü-
lönben nem látunk tisztán.

Az ellenzék igazán komoly és
öntudatos fellépéséből megállapít-
ható, hogy Justh Gyula befolyása
vereséget szenvedett. Nemesak Justh
Gyula beteg, hanem a Justh-párt
egész tuzó radikális szelleme is.
Hej, hogy ez csak olyan későn kö-
vetkezett be! Ha Justhék csak azért
is okvetlenkedése öt év előtt törík
le, ma a volt koalíció nem a t. Házon
kívül, hanem még mindig a minisz-
teri bársonyszékekben pihen. Justhék
idézték elő a bank forszirozásával a
koalíció bukását, ők ingerelték a
mai többséget a radikális választó-
jog erőszakolásával kontra-erőszakra
s az eredmény? Talán felállították
az önálló bankot? Megakadályozták
a katonai reformokat? Keresztül-
vitték a radikális választói jogot?
Nem értek el egy gondolatnyi si-
kert sem, sőt ellenkezőleg, sikerült
bebizonyítani, hogy lehet ám a ma-
gyar parlamentben esetleg egy nem-
zeti irányu obstrukciót is letörni,
csak elég rendőr kell hozzá.

Ide juttatott bennünket Justhék
terrorizmusa. Eppen ideje tőle meg-
szabadulni s vegyük át az ellenzék
vezetését olyan férfiak, a kikben
van magyar érzés, van okos előre-
látás és van megfelelő tudás.

Az ellenzék tanult, ez a tanul-
ság a nemzet javára fog szolgálni.
Hát a munkásság fog-e tanulni?
Ezt a hatalmas tömeget, mely
most készül bevonulni az alkotmány

sáncaiba, hónapok óta riasztották a
vezérek, hogy jön a sztrájk! Vasár-
nap reggel az aszfalton mindenütt
megjelent a Guzi-kenőcs reklámja
helyett a rozsdavörös fölhívás:
Munkások, polgárok, készüljete!
Volt is készülődés. Soha a kofák
olyan közkedvelt egyének nem vol-
tak s olyan szabadon nem diktál-
ták az árakat, mint most. Az üzlet-
tulajdonosok siettek kirakataikat
bebiztosítani az általános titkos vá-
lasztójognál. Jöttek a megható ve-
zérek a lapokban arról, hogy
mi lesz akkor, ha majd a gépek
megállanak. Es egyszerre lefujtak
Budapestről mindent. Az aszfaltról
lekopik a felhívás, a nagy készülő-
dés, a kofák pár napig megbőjtölik
az előre eladott holmik árát, a ki-
rakatokból békésen virit tovább a
választójogi papiros, minden marad
ügy, a hogy volt.

Jól tették, nagyon okosan tették
a vezetők, hogy leszereltek. De ha
ez volt a sok hühó vége, mire való
volt akkor a féleven át tartott lázi-
tás, izgatás, sűrítés és ugratás?

A magyar munkásságot való-
sággal mozgósították a vezérek.
Mozgósították akkor, a mikor el-
lenség nem volt seholy, mert hiszen
minden politikus meg van győ-
ződve arról, hogy a munkásságnak
a politikában el kell foglalnia az őt
megillető helyet. Miért kellett ezt a
munkásságot harcra tüelni, lelkét
izzóvá izgatni, ha a vége egy jó-
zan, egészséges, hideg zuhany, hogy
sztrájkoljon a — majd megmondom
kicsoda? Hiszen ezt minden egy-
szerű munkás megmondhatta volna
előre, hogy ma, ebben a nyomoru-
ságos, inséges világban munka kell
a szegény embernek, nem sztrájk!

Nem is a munkásoknak kellett
ez a hecc, hanem — a vezéreknek.
Ok akartak rémeket felidézni, hogy
aztán beszéljenek velük.

S úgy látszik, lehetett a vezé-
rekkel — okosan beszélni. Ennek a
hatása alatt rögtön okosat cseleked-
tek: leszereltek. S vasárnap az or-
szág ötven városában napnál fé-

nyesebben be fogják bizonyítani,
micsoda bolondság lett volna sztrájk-
kolni. Ez egyszer igazuk is lesz.

De a munkásságnak is igaza
lesz, ha végre igazán öntudatra
ébred s nem adja oda magát pré-
dál olyanoknak, a kik készek let-
tek volna lelketlenül belevinni őket
egy rettenetes hareba, melyet most
maguk a vezérek ismernek el tel-
jesen fölöslegesnek. A vezérek a
sok hühót bizonynyál nem hiába
csinálták — maguknak. Legyen be-
lőle haszna a munkásságnak is és
mutassa meg, hogy nem olyan ve-
zérekre van szüksége, a kik csak
kihasználni tudják, a kik a mun-
kástesteken át igyekeznek a parla-
mentbe, hanem igazi magyar, igazi
munkás vezetőkre.

A Ház programja. A N. W.
Tagblatt a következőket írja a képviselőház
programjáról:

A választójogi javaslatot valószínűleg
még ezen a héten tárgyalja képviselőház.
A jövő hét közepe táján elintézik a végle-
ges házszabályrevizót, azután királyi kéz-
irattal bezárják az ülésszakot és azonnal
megnyitják a következőt. Az új választások
és a bizottságok megalakulása után, körül-
belül 15-én, megválasztják a delegációt, az-
után elnapolják a képviselőházat, még pedig
több hónapra.

E hirre vonatkozólag Beöthy Pál kép-
viselőházi alelnök így nyilatkozott:

— Nekem is az a meggyőződése, hogy
a Ház már e héten elején meg lesz a ház-
szabályrevízió is, mert annak vitája aligha
tart tovább két-három napnál.

Khuen-Héderváry Károly, a munkapárt
elnöke a következőket mondotta:

— A választójogi törvényjavaslatot előre-
láthatólag a jövő hét közepéig tárgyaljuk.
Akkor aztán egyelőre be is fejezzük mun-
kásságunkat. A husvétii szünet ugyanis nem-
sokára nyomon következik.

— A választójogi javaslattal kapcsolatos
a kerületek új beosztása. Mikor kerül ennek
tárgyalására a sor?

— Az erre vonatkozó törvényjavaslatot
valószínűleg csak az ősszel fogja tárgyalni
a képviselőház. Ennek a kedvéért nem szük-
séges a nyári szünetet megszakítani.

— Kész van már a javaslat, kegyelmes uram?

— Javaslat még nincsen. Van ugyan egy tervezet, de az még egészen kezdetleges, úgy, hogy ez a kérdés még sok tárgyalást és alapos megfontolást igényel.

— És a jegyzők államosítása?

— Óh, e fölött még alszunk. Őszintén megvallva, én nem is tartanám helyénvalónak ezt a kérdést most ily módon érinteni.

A béke felé.

A béke biztosítva van.

Konstantinápoly, márc. 6.

Megbízható új-török forrásból jelentik, hogy Hakkí basa kedden azt táviratozta a portának, hogy a béke biztosítva van. Anglia koncessziót követel Mezopotámia csatornázására s erre nézve utasítást kért a kormánytól. A tegnapi miniszteri tanács teljes meghatalmazást adott Hakkí basának úgy a koncessziók, mint a béke feltételei dolgaiban.

A porta köszönete Németországnak.

Konstantinápoly, márc. 6.

A porta utasította Ozmán Nizámi basát, hogy a német kormánynak jó szolgálataiért a porta köszönetét fejezze ki. A porta elhatározta a végleges békekötést, de reméli, hogy Németország latba fogja vetni befolyását, hogy Törökország ne legyen kénytelen hadikárpótlást fizetni.

A leszerelés.

Bécs, márc. 6.

A *Neue Freie Presse* munkatársa előtt egy kiváló államférfiú úgy nyilatkozott, hogy nem hiszi, hogy a leszerelést már ma hivatalosan közzéteszik. Az a benyomása, hogy a tárgyalás még nem jutott ennyire. A késlekedést azonban nem a bizalom hiánya

okoza, hanem még nincsenek tisztában azal, hogy milyen módon végezzék a leszerelést. Föl lehet tételezni, hogy például a leszerelés mértékére, továbbá a megvalósítás módjára nézve keresnek még megegyezést. Mindent összevetve azt lehet mondani, hogy a béke ügye tovább halad, lassan, szinte lehetne mondani mankón, de tovább halad.

Pétervár, márc. 6.

Ausztria és Magyarország és Oroszország végképpen lemondtak arról, hogy a létrejött megegyezést hivatalos nyilatkozatokban tegyék közzé. Gyakora dolgában nem jött létre megegyezés, de Szaszonov tegnap arról biztosította az osztrák és magyar nagykövetet, hogy a katonai intézkedések visszavonására ennek a kérdésnek nem lesz befolyása.

Rémhírek Konstantinápolyban.

Konstantinápoly, márc. 6.

Perában tegnap este rémhírek terjedtek el arról, hogy a csatáldzsai török tábor csapatainak nagy része a főváros ellen készül nyomulni, hogy elkergesse a kormányt és az ifju-török komitét, mielőtt elárulja az ellenségnek Drinápolyt. A portát gyalogos katonaság kerítette be és géppuskákat állítottak fel, a miniszterek házeit is katonaság őrizte, a nagykövetségeken pedig intézkedéseket tettek, hogy veszedelem esetén Perában és Galatában partraszállítsák az idegen hadihajókról a tengerészkülönítményeket. A portán sem tagadják, hogy a titkos katonai liga államesinyre készül, de azt mondják, hogy a kormány résen van.

Uj képviselő.

Székelyudvarhely, márc. 5.

Itt ma volt meg a képviselőválasztás. A munkapárt jelöltje: báró Dániel Lajos 1280 szavazatot kapott, míg Ürmösi József ellenzéki csak 88-at.

FRYCSAJ RICHARD.

*

Ugy érzem, hogy be kell őr mutatnom olvasóinknak. Csak nem szeretném, ha reám is megharagudna. Mert egyik-másik laptársunkra igen-igen nehezelt. Irtak róla és nem tudták eltalálni a módját, a hibák és téves adatok roppant kellemetlen helyzetbe sodorták őt és csak bosszúságot okoztak neki.

— Nem vagyok az ilyenhez hozzászokva, fakadt ki tegnap reggel a kávéházban. Székesfejerváron nem történt velem ilyesmi. Ott nem ilyen felületes a sajtó.

Azt hiszem, hogy gondolják már, kiről van szó. *Frycsaj Richardról*, a Székesfejervárról ide áthelyezett honvédszenekar karmesteréről.

S a karmester urnak igaza van. Kávéházi beszélgetés alatt elkapkodtak egyes szókat magánbeszélgetéséből és azt megirták. Mindenki saját variációiban. Így aztán felszerűlték a hercegi neveket, premiért rendeztetek vele Erdélyi főhadnagy temetésén és így tovább.

Holott mindebből egy szó sem igaz, jelentette ki *Frycsaj Richard* és fölhatalmazott bennünket, hogy írjuk is ezt meg.

— Én nem beszéltem egy újságíróval sem, kompromittálnak engem önkényes adataikkal, ahelyett hogy egyszerűen hozzám fordultak volna. Az egész hiradás légből kapott.

Próbáltuk védeni a nagyváradi sajtót. Hogy hiszen nem rosszakaratból történt és itt még a közönség sincs hozzászokva az

alapossághoz. Különben pedig teljesen meg lehet érteni a karmester ur indignálódását. Lakást jött nézni, inkognitó van itt, zenészeinek nagy része még Fejérvár kedves utcáit járják és őt úgy állítják oda a közönség elé, hogy már nagyban programokat közzöl a lapokkal, készül a temetési premierre, jön-megy, nyilatkozik jobbra-balra, véleményt mond Nagyváradról és a soha meg nem történt interjúban csereberélik a hercegi család nevét.

— De ami a fő kérem: még nem is jelentkeztem hivatalosan itt a katonai parancsnokságnál. És aki ismeri a katonai paragrafusokat s a kicsinyeskedéseket, azok jól tudják, hogy milyen kellemetlen reám nézve az egész közlemény.

Addig aztán nem is mondott semmit, amíg szavamot nem adtam, hogy semmiféle adatot, programot nem írok. Így aztán arra lettem kárhoztatva, hogy tisztán impressziókat vegyek sorok alá.

Már egész udvara van. Szinte vonzza maga köré a muzsikális embereket. Medgyaszai Jenő, Binder Károly, dr Lukács Béla, a kitűnő Wagner-tenorista a legnagyobb élvezetnek tartják vele együtt lenni. Kitűnő megfigyelései az énektechnika terén egészen újak, meglepők; hiszen ő maga is jóideig énekes volt.

Hogy csak hirtelen egy-két momentumát jegyezzük le a beszélgetésnek:

Dr Lukács a „*liebe*” szónak kantabilis kiejtésében az *i-t* tartja helyesnek. *Frycsaj* bebizonyítja, hogy a gyöngén hangoztatott *ü* betű a helyes. Így bizonyítja be azt is, hogy

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, március 6.

Délelőtt 10 órakor nyitotta meg az ülést **Tisza** István gr. elnök.

Beöthy László kereskedelmi miniszter betérjeszti a japán kereskedelmi szerződésről szóló javaslatot.

Ezután áttért a Ház

a választójogi javaslat

tárgyalására.

Rónay Jenő a passiv választójog megszorítása mellett van, hogy ezzel biztosítsuk a parlament komoly munkáját.

Antal Géza a 26 éves korhatár mellett foglal állást. A javaslatot örömmel elfogadja. Kívánja, hogy a választójog megadását a magyarul írni-olvasni tudáshoz kössék. Legfőbb ideje, hogy ezt a fontos javaslatot mielőbb letárgyaljuk.

Scitovszky Béla föltétlenül szükségesnek tartja a választójog megalkotásával egyidejűleg a közigazgatás államosítását is. A választójogi javaslat a középosztály végrendekezése, amelyet egy új uralkodó osztálynak ad át. Adja az összes kincseit és értékeit, abban a reményben, hogy azt sertenlenül megörzi. A javaslatot elfogadja.

Solymosi Odón báró büszke arra, hogy jelen volt a véderő megszavazásánál. A választójogi javaslatot oly fontosnak tartja, hogy mielőbb le kell tárgyalni és ezért elfogadja.

Pop Cs. István: Az erdélyi képviselők rémképeket festenek a románok miatt, különösen a szászok. Schuller képviselő azt mondta, hogy a választójogot nem lehet megadni a románoknak, mert műveletlenek. Nem művelődhetnek, mert évszázadokon át védték az ország határát s most is a magyar honvédekkel együtt akarják védeni a hazát.

Tisza beszéde.

Tisza István gróf: Előbb az ellenzék tegnapi beszédével foglalkozik. Hogy az ellenzék egy fél órára bejött a Házba, ez ellenkezik egész eddigi elveikkel. Eddig azt mondták, hogy a kordon miatt nem jöhettek

a legjobb magyar énekesek miatt énekelnek „szivem” helyett „szüvöm”-et. Nézetek cserélődnek ki, finom nuanceok bontakoznak ki, közös lelkesedéssel emlegetik a világ legkitűnőbb énekművészeinek, zenevirtuózainak nevét. Közös gondolatok, közös tervek merülnek fel, a zenekultúra egy szebb távlatra nyílik meg az ember szemei előtt, amelyről eddig csak közlegyintéssel beszélt az a pár entusiastá, aki néha el-elkesergett a nagyváradi zenekultúra teljes pangásán.

Egy új erő bevonulását jelenti ez a név, egy új korszak kezdetét. *Frycsaj Richard*ban megvan a szervező erő, óriási energiája van, amelyet az euthasiazmus fűt. Rendkívüli válogatóképességével, intelligenciájával és nagy zenei tudásával érte el, hogy Székesfejerváron in floribus állott a zenekultúra, hogy a fejérvári urak *sirtak*, amikor a miniszterhez küldött deputáció hírül hozta a zenekar végleges eltávozását.

Határozottan kell ide egy ember, aki összefogja végre az erőket és virágzó kultúrát teremtsen a musica terén. Mert nem abból állott ám Székesfejerváron ennek a zenekarnak a működése, hogy *katonabandáztak*. Dehogy is! . . . Hol voltak már Székesfejerváron ettől! . . .

Az ember el sem hinné, ha nem olvasta volna nap mint nap a fejérvári lapokban, hogy . . . a székesfejérvári Szent István hangverseny-teremben . . .

Ugy bizony kérem, mélyen tisztelt Hölgyeim és Uraim: a kis város, az a hozzánk képest polgári ruházatu egyén külön díszes és nagy zenetermet épített a klasszikus

be, most, mikor bejöhetnek, távol maradnak. Senki sem esínált abból titkot, hogy a jogrend junis 4-én megsértetett, de a két évi anarchián másképp nem lehetett segíteni. A jogrend helyreállítása nem abban áll, hogy visszatérjünk a jun. 4-ike előtti álláspontra, hanem hogy házhatózáttal reparáljuk a jogrend megsértését, a mi meg is történt. Ha talán az ellenzék ünnepeyesebb formában óhajtja ezt a reparálást, annak semmi akadályja nem volna. Apponyi és barátai szintén flagránisan megsértették a jogrendet, midőn exlexben kormányoztak és ezt is házhatózáttal reparálták. De ugy látszik, az ellenzék azért nem jön a Házba, mert kényelmesebb neki kritika nélkül megmaradni a maga állásponjtján.

A választójogról szólva, azt mondja, nincs nemzet, melynek annyi szüksége volna, min nekünk arra, hogy a parlamentbe a nemzet színe-java jöjjön be. Az általános szavazati jog nem vált be sem Németországban, sem Franciaországban, legkevésbé Ausztriában. A magyar nemzet supremáciáját fenn kell tartanunk, de nem a nemzetiségek elnyomásával, hanem kulturánkkal, nem kell erőszakosan magyarosítanunk. Semmi trükkel, mesterkedéssel nem kell leszorítanunk azokat a nemzetiségeket, akik érvényesülni akarnak, csak a demagógiának nem adunk helyet; a demagógia most az általános szavazati joggal izgat és sajnos, a román intelligenciát is elvakítja, de el fog jönni az idő, midőn az intelligencia megutálja.

Attért ezután a javaslat beható ismeretetésére és kimutatta, hogy a munkásrétegek nagyon meg lehetnek elégedve azzal a jogkiterjesztéssel, amelyben részesülnek. Az általános sztrájk nagy hiba lett volna. A munkások igen okosan tették, hogy az utolsó pillanatban lefújták, mert ha ezt nem teszik, akkor a kár s a vereség még nagyobb lett volna rájuk nézve. Így csak egy erkölcsi vereséggel menekültek. — A kormány és a

musikának. Dobogóján a világ leghiresebb művészei szerepeltek s két héttel a hangversenyek előtt mar nem volt jegy. Az érett kultúra földjét hagyta ott ez a karmester, aki 16 évig dolgozott, amíg elérte, hogy rangjoga lett az egész város a klasszikus zenének.

S most, hogy meglátta Nagyvárad csillogó életet, nagystilüségét, budapesti kávéházait, a színház „Farkas” előadását és az urbs nagyságát, azt mondta:

— Ez az én városom!

Csalódni fog. Itt minden hamisított arany, kassirozott paloták néznek a Körös tükrebe s még a bretili sem kell már. Üzlet-város vagyunk, a kávéház nem irodalmi, hanem gabonapiac, ahol a délutáni fekete mellett zabot szaglászunk a kereskedők. Nagy a dekadenciánk uram s ha mellbe vág erősen, ha frappiroz bennünket valahogy egyszerre, hirtelen, markánsan, akkor talán... talán megfordul ez a város. Mi szívvel-lélekkel kívánunk Önnek sikert és energiát a meghódításhoz.

(p. j.)

munkapárt semmiképpen nem hagyta magát befolyásolni attól a fenyegetéstől, amelyre a radikalizmus még az általános sztrájk rémét is felhasználta, mert a fenyegetések ellenére mindent megtett, minden bizottsági módosításhoz hozzájárult a munkásrétegek érdekében. Tekintet nélkül a fenyegetésekre és az agitációkra, minden kedvezményt megadott természetesen addig a határig, amíg a magyar nemzet és a magyar társadalom érdekeit meg kellett óvni.

Tisza ezután azt a biztos reménységét fejezte ki, hogy a javaslat igenis, megnyugvást fog kelteni. Hiába mondja Apponyi és hiába mondják mások is, hogy az agitációt folytatni fogják és hogy ez a kérdés nem fog nyugvópontra jutni, az élet ennek majd az ellenkezőjét fogja beigazolni, mert minden jogos érdek meg fogja találni a maga kielégítését ebben a törvényben.

A munkapárt nagy tetszéssel hallgatta és végül nagy ovációval honorálta Tisza fejtegetéseit.

Tisza ezután a németországi állapotokkal foglalkozik és azt mondja, hogy ott a demokratikus válsági jog anarchisztikus állapotokat szült.

Apponyi beszédére megjegyzi, hogy annak hiányzott a sulya.

Ezután Lukács László szólalt fel. Tisza felszólalása után nem akart foglalkozni a javaslattal, indítványozta, hogy azt az ország nyugalma érdekében gyorsan fogadják el.

Ezután az elnök a szavazást holnaputánra halasztotta.

Ülés vége 2 órakor.

Vita két lemondás körül.

A közigazgatás bizottság ülése

Nagy-Várad város közigazgatási bizottsága tegnap délután tartotta rendes havi ülését, amelyen több érdekes ügyet tárgyaltak.

Hlatky Endre főispán elnök, Rimler Károly polgármester, Bordé Ferenc főjegyző, Eisenlohr Ulrich kir. pénzügyigazgató helyettes, Vasady Lajos kir. tanfelügyelő, Németh István kir. pénzügyigazgató helyettes, Baróthy Pál kir. ügyész, dr Thury László városi főügyész, dr Mayer László városi főorvos, May Sándor kir. főmérnök, dr Moskovits József, Rádl Odön, dr Medvigy Gábor, dr Mihely Lajos, dr Adorján Armin, dr Istvánffy István árvászerki elnök, dr Adorján Emil, Kellner György kir. főállatorvos, Ullmann Sándor, Sulyok István, Molnár Imre gazdasági felügyelő, Heringh Sándor aljegyző.

A megnyitás után Hlatky Endre főispán felemlíti a sulyos csapást, amely Papp Miklós miniszteri tanácsos, kir. pénzügyigazgató halálával a társadalmat és a kir. pénzügyigazgatóságot s közvetve a közigazgatási bizottságot is érte. Az elhunyt hosszú működése alatt mindég összetudta egyeztetni az igazságot a méltányossággal. Határozza el a közigazgatási bizottság, hogy mélyen érzett részvétét jegyzőkönyvébe iktatja.

A főispán indítványát elfogadták.

Ezután a polgármester február havi jelentését terjesztették elő, amelyből közöljük a következőket:

A közegészségügyi állapot februárban kedvezőtlen volt, mivel a halálozások száma kettővel felülmulta a születések számát. A fertőző betegségek közül a vörheny 32 esetben, 1 halálozással, ronszolótoroklob ii esetben, 1 halálozással, kanyaró 8 esetben, halálozás nélkül.

A járványkórházban ápolatott 64 beteg; — a gyermekkórházban ápolatott 90 fekvő, 323 járó beteg.

Született 74 fiu, 63 leány, összesen 137 gyermek.

Elhalt 76 fi, 63 nő, összesen 139 egyén. Városrészenként elhalt Ujvároson 22, Olasziban 33, Váralja-Velencén 18, kórházakban 66.

A közbiztonsági állapot februárban normális volt. Lopás 143, sikkasztás 25, jogtalan elcsátítás 12, csalás 14, vagyomrongálás 6, sulyos testi sértés 12, könnyü testi sértés 30, királysértés 1.

Letartóztatva volt 32 egyén. Kihágási feljelentés 373 tétetett; eltoloncoltatott 66.

Februárban kiadatott 8 külföldi utlevél, ezek közül 2 kivándorlásra.

Az adóbefizetések eredménye kedvezőbb volt, mint a mult év február havában, amelynyiben 5373 korona 01 fillérrel magasabb összeg folyt be.

A jelentést tudomásul vették.

Vita két lemondás miatt.

Már a mult havi közigazgatási ülés kapcsán említettük, hogy Sulyok István és dr Adorján Emil lemondtak albizottsági tagságukról, mert a fegyelmi választmány megalakításánál mellőzve lettek s egyetlen ellenzéki biz. tagot sem választottak be.

Heringh Sándor aljegyző felolvasta a lemondást.

Bordé Ferenc főjegyző indítványozta, hogy a lemondást ne vegyék tudomásul.

Hlatky Endre főispán foglalkozott ezután a beadvány indokával. Nem fogadja el, hogy a közigazgatási bizottság pártok szerint járna el az albizottságok megalakításánál; itt igazságot kell szolgáltatni a felmerülő ügyekben s nem lehet pártok szerint osztályozni a tagokat. Mikor választás van, a közigazgatási bizottság azt választja, a kit akar.

Tévedés továbbá az, hogy csak két fontos albizottság van: a gyámügyi és a fegyelmi, mert van több is, ezek között az adóügyi, a mely a legfontosabb, mert adófelebezések elbírálása tartozik az ügykörébe. A fegyelmi választmány is fontos, az igaz, azonban kevesebb munkát ad. Három év alatt csak 3-szor működött. Nem fogadja el azt sem, hogy politikai pártok szerint osszszuk el a bizottságot. De ha így vennék is, a közig. bizottságnak 20 tagja van s ebből csak 2 ellenzéki s mégis majd minden bizottságban benne vannak. A fegyelmi választmánynak ugyanazok a tagjai, a kik a koalíció idejében, Glatz főispánságakor voltak. Ezeket pedig nem akarta kimozdítani, a kik eddig becsülettel töltötték be hivatásukat. A kik a közigazgatási bizottságban tagok, az albizottsági tagságukról mondhatnak le. Kéri is a két lemondót, hogy lemondásukat vonják vissza.

Dr Adorján Emil kijelenti, hogy csak azt a tagságot vállalja, amelyet akar s joguk van lemondani. Mivel a választásban egy

Nagyvárad

Tisztviselők Fogyasztási Szövetkezete

fűszer-, csemege-bor és gyarmatárukban

Telefon 769. sz.

legolcsóbb bevásárlási forrás.

Telefon 769. sz.

Rákóczi-ut, 6 szám alatt az Orsolya-zárda épületében

párt lebecsülését látják, megmaradnak a lemondás mellett s ahhoz ragaszkodnak.

Hlatky Endre főispán elnök hivatkozik arra, hogy a törvény szabja meg a bizottsági tagok kötelelességeit.

A többség ezután a lemondásokat nem fogadta el.

Az iskolaszéki jegyző fizetése.

A kir. tanfelügyelő az iskolaszék költségvetését azzal terjesztette elő, hogy abból hagyják ki az iskolaszéki jegyző fizetésére felvett összeget, mivel ez az állás be lett szüntetve.

Dr Thury László és Rimler Károly polgármester rámutatnak, hogy az állás nincs megszüntetve, hanem csak megüresedett és ideiglenes munkaerővel van betöltve, míg a miniszter határoz a törvényhatóság azon felterjesztése felett, amelyben az állás dotációjához állami hozzájárulást kértek.

Sulyok István a költségvetésbe felvett összeg törlesztését indítványozta, azonban a többség a költségvetést változatlanul elfogadta.

Apróbb ügyek letárgyalása után az ülés véget ért.

A Bihoreana takarékpénztár közgyűlése.

A nagyváradi pénzügyintézetek között tekintélyes helyet foglal el a Bihoreana takarékpénztár, amely évről-évre a biztos fejlődés és eredményes munka útján halad s jótékonyan hat közre közgazdasági életünkre.

Az intézet élén dr Papp Corjolan vezérigazgató áll, aki a válságos pénzügyi viszonyok között is megmutatta, hogy nemcsak kiváló szaktudással, hanem böles előrelátással, kellő óvatossággal, körültekintéssel vezeti az intézet ügyeit s biztosítja egy a részvényesek érdekeit, mint kellő méltánnyal viseltetik az intézet üzletfeleinek érdekei iránt is.

Tegnap tartotta a pénzügyintézet évi közgyűlését, Zigre Miklós elnöke alatt.

A gyűlésen jelen voltak a következő részvényesek:

Ciceronescu Sámuel, dr Papp Coriolan, Nyisztor Alajos, dr Popovics Miklós, Pántya Péter, Popescu Péter, dr Hetco Valér, Horváth Enasz, dr Kiss Döme, dr Ille Andor, Popovics Sándor, Gerlán János, dr Zigre Miklós, Pavel Mihály, dr Lázár Aurél, Marekis Romulus, dr Gerlán Gábor, Diamandi József, Jourca Marcell, Papp János, Hosszu Kelemen, Marta Joachim, Cipon Péter, Moldován József, dr Mangra Demeter, Tulbure György, Papp György, Dudulescu György, Cincle János, Fildán József, Musca Pál, dr Moldovan János, dr Szabó János, dr Lauran Pál, Pelle András, Coltau Demeter és Szabó János.

Elnök a gyűlést megnyitván, konstata, hogy 38 részvényes 1884 részvényt tett le, 688 szavazattal. A jegyzőkönyv vezetésére dr Papp Corjolan, hitelesítőként dr Kiss Döme, Tulbure György és Papp György részvényeseket kérte fel.

Dr Papp Corjolan vezérigazgató felolvasta az igazgatóság jelentését, amelyből közöljük a következőket:

Midőn tizenegyedik üzleti évünk zárszámait tisztelettel bemutatjuk és visszapillantunk évi jelentésünkben ezen időszak nevezetesebb eseményeire, őszintén be kell ismernünk, hogy a pénzügyi piac az újabb idők történetében ugyiszólván pártatlanul álló válsága nemcsak érzékenyen befolyásolta üzleti tevékenységünket, hanem az intézet ügyvezetése körül is rendkívüli óvatosságot

és figyelmet kellett tanusítanunk, hogy üzletkörünknek a pénzforrások általános kiapadása folytán szükségessé vált korlátozása mellett is, a lehető kimérettel járjunk el ügyfeleinkkel szemben, akik a múlt év második felében uralkodott abnormis időjárás következtében a gazdasági válság súlyát még fokozottabban érezték és nemcsak ne kívánjunk tőlük rendkívüli törlesztéseket, hanem szükség esetén újabb kölcsönök engedélyezése útján is segítségükre lehessünk. Ezen igyekezetünk sikerült is, igazolván egyszerűsmind a múltban követett azon eljárásunkat, hogy nem terjeszkedtünk erőnkön felül s a kölcsönök engedélyezésénél kellő mérséklettel és tartózkodással jártunk el még nagy pénzbőség idején is.

Kapcsolatban a pénzügyi nehéz válsággal, a legőszintébb elismeréssel kell megemlékeznünk Hiemesch Frigyes urról, az Osztrák-magyar Bank helybeli fiókjának főnökéről, aki jóindulatú és előzékeny támogatásával a vezetése alatti fiókintézet területén levő pénzügyintézetnek s általában megyénk és városunk egész gazdasági életének megbecsülhetetlen szolgálatokat tett, mert jórészt az ő dícséretreméltó előzékenységének köszönhető, hogy a helybeli piacot a mostoha viszonyok között sem érte nagyobb megrázkódtatás.

Nagyon természetes, hogy a jelenlegi pénzügyi válságot jellemző nagy pénzügyi szükség elmaradhatatlan következménye, az általános pangás és depressio, meglátszik zárszámadásunk adatain is, melyekből megméltoztatnak győződni, hogy ezuttal nem értünk el oly jelentékeny eredményeket, mint az előző években, a legtöbb üzletágnál alig észlelhető jelentékenyebb emelkedés, sőt betétkészletünk, mint sok más intézetnél is, 238871 K 76 fillérrel csökkent, ami különben a nehéz viszonyokon felül, nagyrészt azon körülménynek is tulajdonítandó, hogy a részvényes urak közül sokan az új kibocsátású részvényeik árát az intézetnél levő betéteikből fizették be.

Az elmúlt évben elért tiszta nyereség a fentebb vázolt nehéz viszonyok között is 28,004 K 10 fillérrel emelkedett s 155,275 K 29 fillérenyi jelentékeny összeget tesz ki, a mely gyarapodáshoz különben legnagyobb részben járult hozzá a tisztelt közgyűléstől nyert megbízatásunk folytán eszközölt alapítói felemelés és az „Arina” pénzügyintézettel keresztülvitt fúzió, amelynek összes aktívái és passzívái intézetünk tulajdonába és birtokába menvén át, egyszerűsmind megtettünk a kellő időben minden szükséges intézkedést arra, hogy a Nagykárolyban létesített fiókunk a cégjegyzékbe bejegyeztessék.

Ugyanez az Önöktől nyert megbízatáshoz képest továbbá megtettünk minden előkészületet, az Élesden felállítandó fiók megnyitására is, amely azonban csak a pénzügyi jelenlegi nehéz helyzetének megváltozása után fog bekövetkezni.

A jelentést tudomásul vették s a felmentvényt megadták.

Ezután az elhunyt Pacala Tamás helyére Gerlán János fugyivásárhelyi körjegyzőt választották be a felügyelő bizottságba.

A gyűlés az elnök éltetésével véget ért.

Az új házszabály. A házszabályrevízió végleges megalkotására kiküldött bizottság tegnap este Tisza István gróf elnöklésével ülést tartott, amelyen megkezdte a végleges házszabályok megalkotását. A készülő házszabályok legfőbb célja az obstrukció lehetetlenné tétele, anélkül azonban, hogy a szólásszabadságon csorba ejtődnek. A tervezet a napirenden lévő tárgyhöz a legmesszebbmenő szólás- és tárgyalási szabadságot biztosítja, de eikerül minden olyan intézkedést, melyek a régi házszabályban az obstrukció valóságos arzenáljai voltak. A jegyző-

könyv hitelesítésére, a napirend előtt való felszólalásokra, a szavazás elrendelésére és a zárt ülésekre vonatkozó intézkedéseket akként formulázzák, hogy minden visszaélést lehetetlenné tegyenek.

A bizottság a munka jelentékeny részét már elvégezte s azt hiszik, hogy az előadó jelentését már szombaton a Ház elé terjesztheti.

Harmincnégy éves pör 120 korona miatt.

Ki fizesse meg báró Meszéna tartozását?

Ocska, megsárgult iratokból dolgozik most az árvaszék. Az ügy 1879-be nyulik vissza. Akkor kezdődött a hivatalos eljárás. Akkor még csak egy iv papirosból állott az egész akta, ma már közel jár az 50 kilóhoz. Rengeteg sok számadás, még több vélemény, árvaszéki határozat, miniszteri intézkedés már annyira megnövesztették az egy iv papirosból állott akta, hogy most hajduknak kell cipelni egyik előadótól a másikhoz a nagy csomag iratot. Mindez a sok irás csekély 120 koronáért történt. Az ügy azonban még nem nyert végleges elintéztést, sőt még ezután kezdődik a tulajdonképeni iratnövesztési eljárás.

1879-ben ugyanis Feketegyőrösön egy árva ügyből kifolyólag az akkori közigazgatás Meszéna báró 60 forint tartozás fedezésére egy 60 forintos kötelezvényt tett le az árvaszéknek. Az árvaszék tanácsa akkor elfogadta fedezetül a kötelezvényt, azonban 1883-ban, mikor a gyámpénztárak rendezése következett az 1883-ban működő árvaszéki tanács nem találta jónak báró Meszéna 60 forintért és a kötvényt visszatartotta. Ezután báró Meszéna meghalt.

Az árvaszék báró Meszéna hagyaték ellen megindította az eljárást, azonban eredménytelenül, mert a báró vagyontalanul halt meg. Így a 60 forintos ügy is függőben maradt. Ezt a pénzt azonban valakinek meg kellett fizetni, de 1879 óta nem tudták megállapítani, hogy tulajdonképen ki is fizesse ezt meg. A Meszéna örökösei ellen nem akartak pert indítani, mert a főügyész véleménye szerint nem vezetett volna eredményre.

Egy mód lett volna még melynek alapján esetleg meg lehetett volna a 60 forintot menteni és ez az, hogy az 1879-ben működött árvaszéki tanács tagjai ellen indították volna meg a pert. 1879 óta azonban ezek a tanács tagok kivétel nélkül mind meghaltak. Nincs más mód tehát mint a 60 forintot a tartalékalap terhére átvenni.

Az árvaszék tegnap előterjesztést tett a vármegye törvényhatóságához, hogy szüntessék meg az egész eljárást, mert más megoldás nincs. A közgyűlés az árvaszék javaslatát teszi magáévá és hogy megkímélje a hatóságokat a sok fölösleges munkától, a 60 forintos ügyet úgy fejezi be, hogy a tartalékalap terhére veszi át. Ezzel lezáródnak egy harminc éves irat utolsó aktái is, esupán a miniszteri jóváhagyásra lesz még szükség.

A nyilvános könyvtár vezetőse levelet irt Délamerikába.

— Egy kis geográfiai és közjogi tévedés kiigazítása. —

Minden ujságolvasó ember tudja azt, hogy milyen bosszantó tudatlanságban élnek Magyarország felől a művelt nyugati népek. Mig a VI. elemi iskolába járó magyar fiu egészen tiszta és világos képzeteket alkot magának a világ bármely államának földrajzi fekvéséről és főbb állami berendezkedéséről s egész kifogástalanul tudja, hogy pl. Franciaországban Poincarét választották meg a köztársaság elnökének és nemcsak Napoleon történetét beszéli el folyékonyan, de Jean D'Arc is ismerőse a francia történelemből, addig egy előkelő francia író most egy éve mult a nyáron elkövette a magyarok ellen azt a merényletet, hogy egészen komoly formában és csaknem szó szerint megismetelte a fokosch, gullasch és kolasch és banális történetét.

Nem meglepő tehát, ha ilyen európai tudatlanság után az újvilágban azt tanítják rólunk, hogy Magyarország Ausztriában fekszik.

Ilyen küldeményt kapott a mult hónapban a nyilvános könyvtár Délamerikából, Uruguay köztársaság fővárosából: *Montevideóból.*

Az ottani nyilvános könyvtár évkönyve ez a küldemény, (1907—8) melyben az európai államok fejezete alatt egészen helyesen Hungria is önállóan szerepel (hogy Ausztria alatt áll, az tisztára tipographiai véletlenség) az 1900. évi népszámlálási adatok főbb számozlopaival. Két városunk is föl van említve: Budapest 935,132 lakossal és Szeged 117,751 lakossal. (Ezek ugyan az 1916. évi adatok, de jók s ez a fontos.)

Am a küldemény mégis ily címmel érkezett Nagyváradra:

A la Bibliotheque
Publique de
Nagy-Varad.
Autriche.

A nyilvános könyvtár vezetőse megköszönte a küldeményt és egyben felvilágosította a messze déli ország művelt lakóit, hogy Nagyvárad nem Ausztriának a tartozéka.

A következő francia szövegű levelet viszi a posta Amerika felé:

A nyilvános könyvtár tek. Igazgatóságának
Montevideo.

Amikor könyvtárunk mult évi jelentését csekély viszonzásul a mellékelten mély tisztelettel megküldjük, hálás köszönetet mondunk a tek. Igazgatóság szives figyelméért, melyel a böles vezetése alatt álló intézmény kiadványait könyvtárunk részére megküldeni szives volt.

Engedjék meg, hogy egyuttal egy kis földrajzi és közjogi tévedést is kiigazítsunk, amelyről sajnos, máshonnan is elég gyakran értesülünk. Városunk nem Ausztriában fekszik, hanem Magyarországon.

Igaz, hogy uralkodónk, valamint kül- és pénzügyünk közös Ausztriával, de máskülönbön hazánk egészen független királyság, amely saját külön törvényei szerint alkotmányosan kormányozandó a 10 főből álló magyar minisztérium felelőssége mellett.

A törvényeket a magyar törvényhozás két háza alkotja, amely körülbelül olyan, mint Franciaországban a képviselőház és a tanács.

Fogadják kérem ismételt legőszintébb köszönetünket és tiszteljenek meg máskor is becses figyelmükkel.

Nagyvárad, 1913. márc. 4-én.

Dr Adorján Armin, Rimler Károly,
könyvtárbizotts. előadó, könyvtárbizotts. elnök.
Bodnár János,
könyvtáros.

Bestiális uriember.

Titkolózik a rendőrség.

*

Kinos szenzációja van a nagyváradai rendőrségnek. Az ügyet a legnagyobb titokban kezelik, mert egy eddig kifogástalan gentlemanról van szó, aki elkövette a legaljasabb bűnök egyikét. Megfertőzött egy tizenhárom éves, fejletlen leánygyermeket, amelyért a törvény csekély 5 évi fegyházat mér az illető fejére.

Csak hogy persze: elő azzal az ócska módszerrel! Semmit sem adnak a legfényesebb bizonyítékokra, hanem „diszkrétén“ vezetik az ügyet. Jha, mert hátha zsarolás, hátha így, nátha úgy és ezalatt szépen kitékerik a feljelentés nyakát. A bűnös pedig hadd evickéljen tovább. Kérdezzük, micsoda nyomozó hatóság az, amely nem tud megdönthetetlen bizonyítékot keresni egy ilyen ügyben.

Nem tétélezük föl, hogy nem akar. Nem tud és ezzel kiállítja önmagáról a szegényeségi bizonyítványt.

A sötét bűn.

Mivel a bűnös nevét nem adják ki, ennélfogva nekünk is kötelességünk elhallgatni a szerencsétlenné tett gyermek nevét.

Tegnap délelőtt a rendőrségen már mint tanult hallgatták ki a leánygyermek nagybátyját és nagynénjét. Ott volt a gyermek gyámja is. A kis leány ugyanis árva és hogy megkeresse mindennapi falatját, elszegődött cselédnek.

Messze kint laktak a várostól. A sovány, fejletlen gyermek, aki 13 éves, nem sejtette, hogy minő veszedelem fenyegeti gazdája házában. Az ur szemet vetett a gyerekekre és ördögi ravaszsgal ejtette törbe.

Minden vasárnap azt mondotta feleségének.

— Eredj fiam az édes anyádékhoz. Én majd őrzöm itthon a házat.

Igy ment ezt öbbször, míg végre az egyik vasárnap délután végrehajtotta szörnyű tettet.

A Körösbe akart ugrani.

Ez körülbelül január közepén történhetett. Azóta a kis cselédleány többször panaszkodott 16 éves leánytestvérének, hogy nagy fájdalmat vannak. A két gyerek eltitkolta a bajt a nagynéni előtt, egészen a mult napokig.

Ekkor aztán a gyermek rosszul lett. Bevallott mindent és a következő fél óra múlva már a Körös partjáról hozták vissza, el akarta emészteni magát, mert tudatára ébredt a szörnyű csapásnak.

A nagynénje aztán vigasztalta:

— Ne félj kis gyermekem. Kigyógyulsz, elmulik a lázad és nem lesz semmi baj.

De közben megtették a bűnvádi feljelentést a rendőrségen.

„Eh, ráérünk arra még“ . . .

Természetesen első dolguk volt orvosal megvizsgáltatni a gyermeket.

Felhozták a városházára, ahol az orvos fakgatni kezdte a gyermeket.

A gyám megtagadta a felvilágosítást, mert oka volt rá. Nem mondta meg a bűnös nevét, azonban a gyermek a nagy sírás közepette kikottyantotta.

Erre az orvos azt mondta:

— Eh, ráérünk megvizsgálni. Majd . . . Esetleg jöjjenek fel holnap.

— Kérem, nekünk ez a bizonyítvány fontos. Szükséges a vizsgálathoz. Ragaszkodunk ahhoz, hogy most tessék a vizsgálatot megejtetni.

Az erélyes fellépésnek engedett az orvos. Megállapította, hogy tényleg fertőzés történt, körülbelül ezelőtt 2 hónappal.

Ezt a bizonyítványt a feljelentők csatolták az az aktákhoz.

Nincs bizonyíték.

Minden körülmény a legapróbb részletig, pontosan megállapítva ott fekszik a rendőrség előtt. Mi megkérdeztük a főkapitányhelyettes urat, Jánossy Gyulát, hogy várható-e letartóztatás.

— Oh, erről beszélni sem lehet kérem. Nincs bizonyítékunk. Azt hiszem, hogy egy megszüntető határozattal lesz befejezve az egész ügy.

Hát mi ezt nem hisszük el, hogy egy ilyen esetben ne tudna a rendőrség bizonyítékot állítani. Hágjon nyakára a bűnösnek, mert így aztán hol keresse igazát az a szegény megtiport teremtés!

A feljelentők szigorú megbüntetését kérik a bűnösnek s izgalommal várják, hogy minő eredménnyel fogja őket biztatni holnap a rendőrség.

..HIREK..

Tájékoztató.

Március 16. D. e. 11 órakor Katholikus Kör közgyűlése.

Március 14. A Katholikus Kör ötödik köz-
művelődési estélye.

Április 20. A Katholikus Kör záróünnepélye

* P. Csávossy szent beszédei.

P. Csávossy Elemér Jézustársasági atya szent beszédeit naponként óriási közönség hallgatja az olaszii plébánia templomban. Ma, pénteken, március 7-én folytatja a művelt katolikus közönség részére egyházi szentbeszédeit ugyancsak az olaszii róm. kath. plébánia templomban. A mai ájtatosságok sorozata a következő: Reggel 9 órakor szent mise, utánna a nők részére szent beszéd, amelynek tárgya: Egy szív kell nekünk, mely megért. Délután fél 4 órakor ugyancsak a nők részére szent beszéd Közelebb hozzád Istenem! cím alatt. Este fél 7 órakor férfiak részére szent beszéd, a melynek tárgya: A Magasságbelinek világbirodalma.

* Kinevezés. Miskolczi Ferenc dr főispán tegnap a központban megüresedett irodatiszti állásra, árvaszéki iktatónak Bobovszky János margitai járási irodatisztet nevezte ki. Az új irodatiszt egyike volt a járási tisztikar legjelesebb munkaerőinek, így az árvaszék is csak nyerni fog vele. Bobovszky János helyére Margitára pedig Szűcs Lajos igazolványos altisztet nevezte ki a főispán.

* Áthelyezés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Nagy Károly segédtanfelügyelőt a belényesi tanfelügyelőségi kirendeltségtől a szilágyvármegyei tanfelügyelőséghez eddigi minőségben áthelyezte.

* Bányászat Biharban. Nem sokára élénk bányászat fog uralkodni Bihar kincses hegyei között. Mint értesülünk, Budapesten nagy pénzkonzorcium van alakulóban Bihar megye kiaknázatlan bányakincseinek értékesítésére. Hir szerint Rév, Gálsháza, Doborcsány, Jádvolgy és Bodonos környékén akarnak bányákat nyitni.

*** Az ipari szakiskola telke.** A Nagyváradon felállítandó állami fém- és faipari szakiskola céljaira építendő iparpalota helyéül a város törvényhatósága a tűzoltó őrtanya jelenlegi telkéből egy és fél katasztrális holdat ajánlott fel. A belügyminiszter tegnap értesítette Nagyvárad városát, hogy a közgyűlés ezen határozatát jóváhagyja.

*** A délelőtti oktatás az elemi iskolákban.** Nagyvárad város községi elemi iskoláiban kísérletképpen behozták az egyfolytában való délelőtti tanítást. A vallásügyi miniszteriumban azonban nem talált ez az újítás kedvező fogadtatásra, amint hogy a komoly pedagógusok közül is sokan ellene vannak az egyfolytában való oktatásnak s a jövőre nem hajlandó ezt engedélyezni. A régi rend visszaállítás ellen a gyermektanulmányi társaság mozgalmat indít s ennek eredménye a következő meghívó, amelynek közlésére felkérték lapunkat:

Az egyhuzamban való elemi iskolai oktatás ügye, amelynek érdekében fiókkörünk is mozgalmat indított, fordulóponthoz jutott, egy új miniszteri rendelet veszélyezteteti mozgalmunk eddigi sikerét. Felhívjuk ezért a Magyar Gyermektanulmányi Társaság nagyváradai fiókkörének tagjait, a tanári és tanítói kart, a szülőket s mindazokat, akik e kérdés iránt érdeklődnek, hogy a folyó hó 9-én, **vasárnap délután 5 órakor a város háza bizottsági termében tartandó értekezleten** megjelenni sziveskedjenek, hogy e kérdésben állást foglalhassunk. Nagyvárad, 1913. március hó 6-án. Dr. Edelmán Menyhért elnök.

*** A kamara a fizetésektelen-ség ügyének törvényes szabályozásáért.** A kereskedelmi és iparkamara elnöki tanácsa elhatározta, hogy a fizetésektelen-ség tényleges állapotának jogi szabályozása céljából országos mozgalmat indít. A fizetésektelen-ség esete ugyanis eddig törvényben szabályozva nincsen és az insolvenssé vált adós a hitelezők igénybiztosító joghatályos cselekményei folytán, melyek az egyezkedést a legtöbb esetben megakadályozzák, szinte kényszerítve van arra, hogy maga ellen esődöt kérjen. A kamara e visszas helyzet orvoslását abban látná, ha a fizetésektelen adós meghatározott ideig törvényes moratóriumot élvezne, melynek tartama alatt ellene végrehajtást vagy árverést foganatosítani nem lehetne, hogy zaklatástól mentesen a törvényben e célra kijelölt hatóság felügyelete alatt egyezkedhetnék. Az elnöki tanács körlevéllel fordult az ügyben az ország valamennyi társkamrájához, az eszme pártfogását kérve és országos kamarai értekezlet összehívását javasolva.

*** A megyei napidijasok felebbezése.** Miskolczi Ferenc főispán tegnap töltötte be a központban megüresedett irodaségétisztai állást. Mint eddig, úgy most is igazolványos altisztet, egy Demjén Ferenc nevű őrmestert nevezett ki a főispán. Tegnap, mikor hira ment a kinevezésnek, a napidijasok értekezletet tartottak és elhatározták, hogy a kinevezés ellen a közigazgatási bírósághoz fordulnak panaszszal. — A miniszter eddig minden fizetésjavítási mozgalmat alkalmával azzal utasította el a napidijasokat, hogy nincs szükségük jobb javalmazásra, mert a napidijas állások ugyanis átmenő állások az irodatiszti helyekre. Viszont egy másik miniszteri intézkedés pedig kimondja, hogy napidijas nem nevezhető ki irodatisztnak, mert arra az igazolványos altisztet elsőbbséggel bírnak. Az ellentmondó miniszteri intézkedéseket tisztázva óhajtják látni a napidijasok. Hangoztatják azt is, hogy ők ugyanolyan érdemeket szereztek 10—12

évi szolgálataikkal, mint a katonák, mert mint a tapasztalat mutatja nem a súlyos fegyverszolgálatot teljesítő altiszteket nevezik ki, hanem a katonai irodákban alkalmazottakat. Ezek pedig még kényelmesebb munkát végeznek, mint pl. az árvaszéki napidijasok. A panaszban kéri a közigazgatási bíróságot, hogy a mostani kinevezést semmisítsék meg és új pályázatot hirdessenek az irodaségétisztai állásra. Egyidejűleg kéri azt is, hogy mivel Biharmegyénél 8 családos napidijas hosszú éveken keresztül, miniszterileg is jóváhagyott olyan jogokat szerzett, mint aminőkkel a tisztviselők rendelkeznek, addig míg ez a 8 családos ember ki nem lesz nevezve, ne nevezzenek ki igazolványos altisztet. — A napidijasok a panaszt okmányokkal felszerelve ma fogják benyújtani a főispánhoz, aki a közigazgatási bírósághoz fogja azt felterjeszteni. Miskolczi Ferenc dr. főispán kijelentette, hogy ő jóindulatulag kezeli a napidijasok ügyét, de addig, míg felsőbb fórumtól intézkedése nincs, addig nem térhet el az altisztí kinevezésektől.

*** Felsőbb leányiskola Nagyváradon.** Nagyvárad városa tudvalevőleg felterjesztést intézett a kultuszminiszterhez, hogy Nagyváradon állami felsőbb leányiskolát állítson fel. A hasonló intézetek tanulmányozására Rimler Károly polgármester több főtisztviselővel Temesvárott járt az ottani felső leányiskola szervezetének és berendezésének tanulmányozása céljából. Az iskola létesítése elől a kultuszminiszter nem zárkózik el s kérdést intézett Nagyvárad városához, hogy minő áldozatokra kész az iskola felállítása esetén. Ezt a kérdést itt fogja a város vezetőségével tárgyalni a miniszter kiküldöttje: Révi Ferenc orsz. felső nőipariskolai felügyelő, aki hétfőn érkezik Nagyváradra.

*** Megrabolt kereskedő.** Kain Elemér, Szent János-utcai fűszerkereskedőt múlt éjjel ismeretlen tettesek kirabolták. A tolvajok az Imre-utca felől, a pincelyukon keresztül jutottak az üzletbe, a pinceablak vasrácsának lefeszítése után. A tolvajok aprópénzt, dohányárukat, csokoládét és cukorkákat vittek el. Megállapították, hogy a tettesek ugyanazon az uton tértek vissza a boltból, amint oda betutottak, mert a boltajtót zárva találta. Kára 150 koronára tehető.

*** Hölgyek szives figyelmébe ajánlom** női-kalap különlegességi üzleteme. Bécsben és Budapesten a legelső szalonokban működtem. Mély tisztelettel Braun Margit Rimnóczy-u. 1.

*** Györy nővérek** kitűnően szervezett tambura és énekara szerez rendkívül kellemes szórakozást annak a nagyszámu publikumnak, amely esténként a Korona-kávéházat keresi fel. A 10 tagból álló tambura és énekara Mészáros és Szabó karmesterek kitűnő vezetése alatt áll. Műsoruk elsőrangú számokból van összeválogatva, mindég változatos, szigoruan családias, szolid és gazdag. — A közönség tüntető szeretettel és nagy örömmel siet a Korona kávéházba, ahol elsőrendű kiszolgálás mellett még ilyen kellemes, olcsó és Nagy-Váradon máshol fel nem található szórakozás vár rá. A kávéház jó hírneve, a figyelmes kiszolgálás s a jelenlegi pompás zenekar egyaránt biztosítják a Korona kávéház számára azt a nagy népszerűséget, amelylyel most bír. A közönség szives pártfogását kéri továbbra is a Györy-nővérek.

*** Csodaszép csemegeszőllő!** Legnemesebb hazai és tiroli fajalmák! — Naponta friss Carfiol. Idei máltai burgonya. Fajnarancsok! Kitűnő fehér és piros hegyiborok, a legolcsóbb árban. MERTZ NÁNDOR csemegeszőlőben, Körös-utca. Telefon 448 sz.

x Kossuth-utca 2. sz. házban egy emeleti kétszobás lakás me lékhelyiségekkel f. évi május 1 re kiadó. Ertekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál.

x **Csataldzsánál** a bolgárok és törökök harcolnak egymással, Váradon pedig a hölgyek kelnek harcra a nélkülözhetetlen *Mlle Juliette-féle* angol-, francia- és hallcsont nélküli fűzőkért, a melyet jutányos árban készít a Színház-u. 4. sz. alatti fűzőterem. Allandó nagy raktár fűzővédőkben.

x **Megkezdődött a husvéti tojás, cukorka nagyvásár** Aszódy Mihály csokoládé és bonbon üzleteiben. Mielőtt husvéti cukorkát vagy disz-tojásokat vásárol bárki is, tisztelettel meghívom tüz. etembe, méltóztassék szétnézni és gyönyörködni a szebbnél szebb tojás-cukrookban. Megjegyezni kívánom, hogy hasonló áron még a fővárosban sincsenek oly gyönyörű husvéti tojások cukorból, bársonyból és diszből Ocsó gyári árák. Fő-üzlet: Kossuth utca Sas-palota. Fiókok: Csokoládé király Rákóci-ut, Orsolya-zárda és a Cukorka király Kert-utca. Tisztelettel Aszódy Mihály cukorka és csokoládé nagykereskedő.

x **Finon** női lack chevrau barna és fehér félcipőket vettem partiban és azokat 4 koronától kezdve árusítom. *Feketénél, Bémer-téren*, Elite-kávéház mellett. Üzletemet május 1-én Szent János-utca 3 szám alá helyezem át.

x **Borkimérés.** Arany János-utca 1. és Teleki-utca 40. szám alatti sarok házban tisztán kezelt asztali borok *Rizling, Muskotály, veres*. ó és *ujbor* kicsinyben és nagyban árusítatik. Özv. Szász Józsefné kimérő.

x **Első budapesti simfonikus női zenekar**, mely kitűnő képzettségük által ugy zében, mint énekekben rendkívül kellemes szórakozást nyújtanak a n. é. közönségnek, a Színház kávéházban ma kezdik meg rövid ideig tartó vendégszereplésüket. Műsoruk legújabb opera- és operett számokból van összeállítva, a műsor szigoruan szolid, úgy hogy családoknak is kellemes szórakozást fog nyújtani. Kitűnő kávéházi italok és ételekről, valamint pontos és figyelmes kiszolgálás, mérsékelt árakról Perli Frigyes vezetése mellett a legnagyobb gond fordítatik. Számos látogatásért esedezik *Gerő Robert*, karmester.

x **TUZIFA** hasábos és aprítva, ugyszintén elsőrendű porosz kőszentet házhoz szállít **Weiszberger és Társa**. Telefon 688. Telep: Váradvelence, vasútnál.

Valódi **Amerikai** és **Chassala** cipők, legjobb **Bor. alino** és **Pichler** kalapok

REICHARD áruháza

cégnél szerezhetők be.

SZÍNHÁZ

...
Heti műsor:
 Péntek: Meduza. Színmű bemutató.
 Szombat: Meduza.
 Vasárnap d. u. Varázskeringő.
 este: Nagyapó. Szigligeti Ede színműve.

Réthy Laura a nagyváradai színpadon. — *Rudnyánszky* Gyuláné, Réthy Laura, mint értesülünk, teljesen megvált a színpadtól, amelyen annyi dicsőséget aratott. A hét legnagyobb vidéki város színpadán vesz bucsut a színészettől, mindenütt egyetlen fellépéssel a Cigánybáró Saffijában. A nagyváradai színházban március 11-én, kedden lesz bucsu fellépése. Nagyváradon a kolozsvári szintársulattal három éven át

és a debreceni és aradi szintársulattal szintén három éven át és mint ünnepeelt primadonna nagy sikereket aratott Réthy Laura. Mikor kiment Amerikába, ahol hét éven át szerzett diadalokat a magyar névnek és énekművészetnek, magyarországi utolsó fellépése Erdélyi igazgatása alatt zajos sikerek közt szintén Nagyváradon történt.

IGAZSÁG- SZOIGÁLTATÁS

A szerelem vége. A Berettyó-szentmártonban levő Dienes-tanyán lakott Móra István gazdaember, fiatal feleségével. Egyik odaváló legény, Szilágyi László szemét vetett a szép asszonyra és addig sugta a fülébe a szerelmes szavakat, míg az asszony is lángra lobbant és a legényért elhagyta az urát. Azonban a szerelmesek nem találtak otthont. Sem asszony, sem a legény szülei nem fogadták be a hűtlen asszonyt szerelmesével, úgy, hogy el kellett hagyniok a falut.

Egy ideig a Félixsz-fürdőben voltak, ahol mindaketten alkalmazást nyertek, azután ismét visszamentek a falujuk felé. Nyugalmas, falusi házikó, meleg otthon után vágyódtak, azonban még fiatalok a legény, szüleitől nem kapott semmit. Ezt a nyugtalan életet, ide-oda kóborlást megunták már és a legény megunta ezzel együtt az asszonyt is. Szabadulni akart tőle. Amikor a múlt év nyarán ismét visszautasították őket, a legény kiint a mezőn elkeseredésében beleszurta a kését az asszony szívébe, aki pár pere alatt elvérzett. A legény a tegnapi fő-tárgyaláson beismerte tettét, azonban úgy adta elő a dolgot, hogy nem ő csábitotta el az asszonyt, hanem fordítva történt. Addig járt utána az asszony, amíg egymásé lettek.

Az esküdtbiróság Korn Lajos elnöklete alatt tárgyalta az ügyet. Dr. Szolnok Jenő kir. ügyész képviselte a vádat, míg a védelmet dr. Fényes Ödön ügyvéd látta el. Késő este hozta meg a bíróság az ítéletet; a legényt az esküdtek verdiktje alapján bűnösnek mondta ki szándékos emberölés bűntettében s elítélte 7 évi fegyházra. A védő semmisségi panaszt jelentett be.

KÖZGAZDASÁG

Gabona üzlet.

Áprilisi buza (1913.)	— —	11.50
Októberi buza	— —	12.18
Áprilisi rozs (1913)	— —	9.75
Októberi rozs	— —	9.69
Májusi tengeri (1913)	— —	7.50
Juliusi tengeri	— —	7.75
Áprilisi zab (1913)	— —	9.78
Októberi zab	— —	8.64

Budapesti értéktözsde.

Magyar hitelrészvény	—	827.—
Osztrák hitelrészvény	—	633.50
4 ¹ / ₂ -os koronajáradék	—	84.30
Osztr. magy. államv.	—	710.—
Jelzálogbank	—	438.50

Leszámitoló és pénzváltó	—	517.50
Hazai bank	— — —	280.50
Magyar bank	— — —	572.50
Keresk. bank	— — —	3610.—
Rimamurányi	— — —	726.—
Salgótarjáni kőszén	— — —	759.50
M. Alt. Kőszénbánya	— — —	1074.—
Közuti vasut	— — —	669.75
Városi villamos	— — —	372.50
Adria	— — —	539.—
Atlantika	— — —	348'50

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

BÁDOGOS- ÉS VIZVEZETÉK SZERELŐ MŰHELY.

Fábry János

bádogos- és vízvezeték szerelő
Rákóczi-ut 15. szám.

Elvállal minden e szakmába vágó munkát és javításokat jutányos árban. Levélbeni meghívásra házhöz jövök.

Merza Kálmán

szijgyártó, nyerges
és bőröndös mester

Nagyvárad, Szent János-utca 48. sz.

Raktáron tartok minden e szakmába vágó cikkeket, ugymint: **disz- és igás-szerszámot**, nyerges és versenyostorokat. Kívánatra megrendelés után is készítek a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig, **feltűnő szolid árak mellett.**

Mezey Dezső

toronyóra készítő
Nagyvárad, Szt. János-u. 64.

Az ország egyik legrégebb és legmegbízhatóbb toronyóra készítő telepe. Olcsó árak, több évi jótállás. **Villanyerő bereendezés.**

Kívánatra árjegyzéket bérmentve küld.

Hirdetések

felvétetnek a kiadóhivatalban.

Kiválóan szép munkáért aranyérem és aranyokmány kitüntetés.

ÉRTESETÉS.

Értesitem a t. közönséget, hogy **SZENT JÁNOS-U. 4. SZ. alatt EGY MODERN**

cukrászdát

létesítettem. A fővárosban Kugler (Gerbeaud), Weisz Béla udvari cukrászoknál és külföldi előkelő üzletekbe, helyben a volt Molnár-féle cukrászdában hosszabb ideig működtem.

Parfee és forma fagyalt megrendelések, valamint lakodalmi és egyéb ünnepélyekre süteményeket és tortákat elsőrendű kiviteltben a legolcsóbb árban mindenkor megrendelhetők. Becses pártfogást kér

Gáborfi János,
cukrász.

Fey Rezső

műbádogos, vízvezeték- és csatornázási vállalat

Szent János-utca 22. szám.
TELEFON 532. TELEFON 532.

Készít udvari fagymentes **closetteket vizöblítéssel.** Angol-closett berendezést, viztartány vagy önzáró closett csapokkal való öblítéssel. Mindennemű épület- és diszbádogos munkát. Villanyerő gépekkel berendezve.

Orvosilag több száz esetben ajánlva.
10-39. Telefon 10-39.

KEPES ELEK

orvosi kötszerész üzlete Nagyvárad, «Sas-passage» átjáró.

Ajánlja saját készítményű **sérvkötőit,**

szuszpenzorionok fecskendők és betegápolási cikkeit, u. m. egyenestartók, haskötők, ágytálcák, bidék,

anatómiai sérvkötők

a melyek a sérvet állandóan visszatartják, műlábak és művégtagok, támgépek, gummi cikkeik, harisnyák stb. és a még fel nem sorolható cikkeik. Külön próbaterepa női és férfi kiszolgálásra. Óriási nagyraktár. Tisztviselők és iparosoknak árengedmény.

VAJNOVSZKI FERENC

uri- és női cipész. Szaniszló-u. 55.

Készít uri- és női cipőket mérték szerint. Javítások jutányos árban. Meghívásra házhoz küldök, levelekre válaszolok.

RUFF TESTVÉREK

épület- és gépiakatos műhelye
LUKÁCS GYÖRGY-UTCZA 26.

Mindennemű lakatos munkák, **vas-szerkeszetek, vízvezetékek** javítások és **takarék-tűzhelyek** elsőrendű kivitelben.

Gazdasági eszközök készítése egymint: **ekék, boronák, borsajtók és szőlő-zúzók** stb. **Lépcső kútaink** ugytartósság, mint vízemelő képesség tekintetében minden eddigit fölülmulnak. Mindennemű gépjavítások szakszerű, és gyorsan eszközölhetnek.

Telefon 12-64.

ÉHIK ANTAL

épület- és díszmű bútortasztalos
Sánc-utca a kalapgyár épületében.

Állandóan raktáron tart saját készítményű modern bútorokat, háló-szoba és ebédlő-szoba berendezéseket stb. Ugyanott félig használt bútorok is kaphatók.

Telefon 12-64.

Építész és házi urak szives figyeimébe.

DENGELEGI és BOTHÁZY

szerelő, épület-, díszmű-badogos, vízvezetékkerendező és csatornázási vállalata Nagyvárad.
Kolozsvári-utca 44. szám

Elvállalunk: fürdőszobák berendezését és szagtalan angol klozetek felszerelését, házi csatornák szakszerű elkészítését, kőfaragó és beton műkö vállalkozók homok és kavics teleptük. — Ip. t. oklevéllel kitüntetve 1899. Költségvetés díjtalan. Meghívásra azonnal TELEFON 579. házhoz jövünk. TELEFON 579

Ha nincs meglegedve szerbójával, mert drága vagy rossz-szab vagy nem pontos, szóval bármilyen okból. Keresse fel DARABONT GY. és TARSA uriszabó céget Szilágyi Dezső-u. 6. (Sonnenfeld-palota) és meglepi önt az ottani szabás, olcsó, kifogástalan kiszolgálás Alkalni és gyászruhák 24 óra alatt. Vidékről egy beküldött öltönyről újat készítek. Valódi angol szövetek.

Helyi és vidéki telefon 980.

MUKERTÉSZET!

Berecz József műkertészete
Nagyvárad, Vámház-u. 30.

Kitüntetve számtalan sok esetben a kertészet terén.

Ajánlja magát a kertészeti cikkek napenkénti szállítására, úgy helyben, mint vidékre: jutányos árak. Levélbeli megkeresések azonnal elintéztetnek. Kérjük e lapra hivatkozni.

HELYBEN TELEFON 11-75 VIDÉKEN

FEST! TISZTIT!
vegyileg női, férfi és
gyermek ruhákat.

MOS!

gallér és kézelőket fényesre, csipke és szövet függönyök, bútor szövetek, papi és egyenruhák vegyileg tisztítatnak.

Gyár: Körözs-utca 13.

Felvételi üzlet:

Zöldfa Passage 93.

Rákóczy-ut 7. szám

Mokos Sándor.

Nagyvárad város
VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Értesítjük a t. közönséget, hogy a

Wolfram lámpák

ára olcsóbb lett, **Wolfram** és egyéb izzólámpák nagy raktára **legolcsóbb áron** a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelésre ráfizetés nélkül házhoz szállítjuk.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Elvállaljuk villamos világítási és erőátviteli berendezések felszerelését.

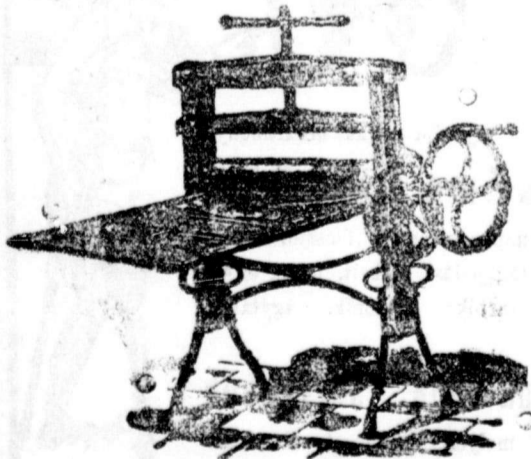
Csillárok,*izzólámpák*

állandóan nagy választékban kaphatók.

Villamos motorok

1/4 lóerőtől minden nagyságban.

Főszerező telefonja 55. sz.

Ujdonságékból állandó nagy választék háztartási és konyhafelszerelések kizárólagos raktára

TARSOLY és RISZTÓ vaskereskedésében
Nagyvárad, Rákóczi-ut. Telefon 390.

Árverésen vett áruk eladása megkezdődött Rákóczi-ut 14. lebontott APOLLÓ-EPÜLET MELLETT.

Női kötött harisnyák 30 fill., férfi fegyház kötésű zokni 26 fill., gyermek patent harisnyák 24 fill., **1000 tuczat zaobkendő** drbja 6 fillértől 3:50-ig, női és férfi fehéreneműek igen olcsón s még igen sok áruk kaphatók.

Értesítés.

Tisztelettel tudatom a n. é. közönséggel, hogy a **Kossuth utcán** lévő a

„NAGY PIPA“

vendéglőt átvettem és azt ujonnan átalakítom.

Naponta friss esapolásu **kőbányai salon sör** (alá Pilseni!)

Kitünő érmelléki faj borok. **Isletes magyaros konyha.**

Naponta válogatott zónás reggelik.

Előzékeny és figyelmes kiszolgálás.

Pénteken mindég halesztély.

Szombaton állandóan nagy hurkaestély zeneszó mellett.

Szíves pártfogást kér

Popovics Sándor,
vendéglős.

Igen kellemes, biztos és kitünő,
gyorsan használó szer köhögés,
hurut, meghűléstől eredő rekedt-
ségnél a **FARKAS-féle**

hurut-szelcike

Egy doboz ára 60 fillér.

Kapható: **FARKAS ISTVÁN**

„**APOLLÓ**“ drogueriájában

Nagyvárad, Rimanócy-palota

Rákóczi-ut 7/b.

Biharmegyei takarékpénztár.

Részvényaláírási felhívás!

A Biharmegyei Takarékpénztár részvényeseinek 1913. év március hó 2-án tartott rendes évi közgyűlése elhatározta, hogy a létesített 3,200.000 koronás veszteségi tartalékalap miatt 4,800.000 koronáról 3,200.000 koronára leszállított részvénytőkének 4,000.000 koronára való felemelése céljából 2000 drb 400 korona névértékű bemutatásra szóló új részvény 400 korona áron kibocsátassék és hogy ezen részvények az igazgatóság által első sorban az eddigi részvényeseknek felajánltassanak, az ezek által esetleg át nem veendő darabok pedig az egész kibocsátást garantáló és átvenni hajlandó fővárosi pénztintézeteknek szabad kézből, de részvényenként nem 400 koronán alul eladathassanak.

Ezen határozat következtében a kibocsátott és már az 1913. évi osztalékra is jogosultsággal bíró 2000 drb 400 korona n. é. Biharmegyei Takarékpénztári részvényt 400 korona áron, következő feltételek mellett ezennel aláírásra kibocsátjuk:

1. Minden régi 4 darab részvénynek a takarékpénztár pénztáránál való bemutatása, a kibocsátási ár 30%-a 120 korona, továbbá a 120 koronának január 1-től a befizetés napjáig járó 6%-os kamata és darabonkénti 2:50 korona bélyegilleték befizetése ellen egy új részvény jegyezhető.

2. Az elővételi jog az előző pontban foglaltak teljesítése mellett bezárólag 1913. évi április 2-ik napjáig gyakorlandó. Ezen a napon túl a régi részvények alapján elővételi jog nem gyakorolható.

3. Az elővételi jog alapján jegyzett új részvények árának 70%-a, vagyis darabonként 280 korona és ennek január 1-től a befizetésig járó 6%-os kamata bezárólag 1913. évi augusztus 31. napjáig pénztárunknál befizetendő, midőn is a végleges részvények ki fognak adatni.

4. Azon részvényes, ki valamely befizetést a kitűzött határidőn túl teljesítené, a késedelem idejére 7%-os késedelmi kamatot köteles fizetni. Ha azonban a befizetések a kitűzött határidő lejártá után 30 nap alatt sem történnének meg, az igazgatóság a kiadott ideiglenes elismervényeket semmivé nyilvánítja, a késedelmes részvényesek pedig teljesített befizetéseiket elvesztik. Az eként megsemmisített ideiglenes elismervények helyett az igazgatóság új részvények kibocsátását rendelheti el és ez esetben az ezzel érvénytelenített befizetéseket hozzászámítva, a névértéken felül elért többletet — a társaság tartalékalapjait illetik.

5. A kibocsátott 2000 drb új részvény átvevőinek figyelmébe ajánlja az igazgatóság az alapszabályok 9-ik §-át és megemlíti, hogy a régi részvényeseknek ott biztosított jog 1914 december hó 31-ig való teljes fenntartása mellett bocsátja ki az új részvényeket, melyek egyéb tekintetben a régi részvényekkel egyenjogúak lesznek.

6. Az alapszabályok 9-ik §-ának szövege:

Az 1913-ik évi március hó 2-án tartott rendes közgyűlés által létesített veszteségi tartalékalap első sorban szolgál arra, hogy a társaság bármilyen veszteségeit fedezze és így a rendes tartalékalap csak a veszteségi tartalékalap kimerülése után vehető igénybe.

A társaságnak 1912-ik évi december hó 31-ről készült mérlegében a „váltókövetelések”, „folyószámlakövetelések” és egyéb elnevezés alatt szereplő vagyontételeknél az 1913. évi február hó 16-án tartott igazgatósági ülésről felvett s az 1913. évi március hó 2-án tartott közgyűlésen bemutatott jegyzőkönyvben foglalt részletezés szerint összesen K 3,537.000 kétesnek nyilvánítván, a megfelelő összeg a veszteség tartalékalapba helyeztetik; azon esetben, ha az említett vagyontételek 1914. év végéig lebonyolítatnának és a lebonyolítás többlet eredményezne, mint amennyire ezen vagyontételek az 1913. évi február hó 16-án tartott igazgatósági ülésről felvett s az 1913. évi március hó 2-án tartott közgyűlésen bemutatott jegyzőkönyvben értékeltek, vagy pedig amennyiben az említett vagyontételek 1914. év végéig le nem bonyolítatnának, de az igazgatóság az 1914. évi mérleget megállapító ülésében egyhangú határozattal összességében megállapítaná, hogy 1914. év december 31-én ezen vagyontételek az 1913. évi február hó 16-án tartott igazgatósági ülésről felvett és 1913. év március hó 2-án tartott közgyűlésen bemutatott jegyzőkönyvben kitüntetett értékénél magasabb értékkel bírnak és amennyiben mindkét esetben ezen többlet más veszteségek által nem absorbeáltnék, úgy ezen többlet az esetleges adó levonása után az eddig forgalomban levő 8000 drb részvényre egyenlően lesz felosztandó oly módon, hogy egy-egy részvényre jutó aránylagos rész az ezen részvényeket az 1914. évre illető osztalékkal együtt, az 1914. évi osztalékszelvény ellenében ennek esedékességével lesz kifizetendő.

Joga van a közgyűlésnek külön célokra szolgáló külön tartalékalapokat is létesíteni és ezeket a megjelölendő célokra bármikor igénybe venni.

7. A részvényesek által az 1-ső pont értelmében át nem vett részvényeket az igazgatóság szabad kézből, de nem 400 korona áron alul fogja csakis a szövetséges fővárosi pénztintézeteknek, a 6-ik §-ban körülírt jogok fenntartásával szabad kézből akként eladni, hogy a vételár, ennek január 1-től a befizetésig járó 6 százalékos kamata, darabonként 2 korona 50 fillér bélyegilleték 1913. augusztus 31-ig a Biharmegyei Takarékpénztár pénztárába befizetendő.

Kelt Nagy-Váradon, 1913. március hó 3-án.

**A Biharmegyei Takarékpénztár
igazgatósága.**

Telefon 10-87. Telefon 10-87.

**A legmodernebb bútorokat
készíti**

Kovács Zsigmond

m ű a s z t a l o s
Szacsavay-u. 70. sz.

Géperőre berendezve.

Telefon vagy levelezőlap nivasra
azonnal megjelenek.

Terv és költségvetés díjtalan.

Legolcsóbb bevásárlási források:

Ha Ön

óráját jól és jutányos árban akarja megcsináltatni, hozza el **FEIN KÁLMÁN** óráshoz, Telegi-u. 9. Dr. Nemes ház. Villanyos megállóhely. —

Órákban állandó nagy raktár.

Alapítattott 1893. **Freund Benjámín** Alapítattott 1893.

műorás, ékszerész és látszerész
Nagyvárad, Rákóci-ut, Széchenyi-szálloda épület.

RITKA ALKALOM.

Üzletem átalakítása miatt a teljes raktáramat kiárultom eddig nem létező leszállított árban, arany-, ezüst-, nikkel órákat, aranyláncokat, gyűrűket, fül-függőket és más ékszerneműket, kina ezüst tárgyak, ingaórák, látszereknél 50% engedmény.

Izsák Lidia

mellfűzői, amelyek bécsi modellek szerint készülnek, országos nagy népszerűségnek örvendenek a hölgy közönség körében. Megrendelhető mérték szerint,

Nagyvárad, Nagy Sándor-u. 1. Fűz. üzlet: TELEFON 1-53. szám.

Mezey János és Társa
fűszer, csemege kereskedése
Nagyváradon, szt. László-tér és Telegi-utca sarok.

Szolid üzlet többet nem ad, de kevesebbet sem.

ÉGI LANT

ker. katolikus imádságos és énekes könyv, díszes vászonkötésben

1 K 30 fillérért

kapható a Szt. László-nyomda részvénytársaságnál.

HA A KOSSUTH-

utczába vezetí útja, keresse fel a legjobb hírnévnek örvendő

KEPES ETEL

varró- és himző előnyomdáját, ahol bevásárlásait a legolcsóbban eszközölheti kézi munka anyagokban.

Izléses arany- ezüst ékszerek, finom, órák legolcsóbban kaphatók

Szilágyi Géza és Ts-nál
Rákóci-ut

Telefon. 630.

Táray Sándor

telefon 558. telefon 558.

NAGYVÁRAD
Körözs-utca 11. sz.
Épület és műlakatos vízvezeték és vasszerkezeti munkák.

NE ADJUK

pénzünket idegen cégnek, vegyünk

lánckútat

MÁRKUZ JÓZSEFNÉL
Akadémia-u. 1. sz.

Cukrász

sütemények minden alkalomra házhoz szállítással jutányos árban eszközöltenek. Meghívásra házhoz küldök, levelekre válaszolok. Vidékre napi expedíálás.

Molnár János cukrász

Kolozsvári-u. 50.

Oláh Sándor

épület- és műlakatos
Beöthy Ödön-u. 43.

Elvállal minden e szakmába vágó új munkákat és javításokat jutányos árban. Takarékos tűzhelyek állandóan raktáron. Költségvetést kívánatra küldök.

Alapítattott 1895-ben.

Deo Adiuvente!

Imrek Károly

épület és műbutor asztalos N.-Várad, Alapi-utca 10. szám.

Alapítattott 1895-ben.

Udvari kávéház

családok kellemes szórakozó helye. Esténként Bebe Kálmán teljes zenekarával hangversenyez. — Bejárat

Szt. László-tér és Zöldfa-utca.

FELDSTRICK KÁLMÁN

könyvkötészete és dobozgyártása

NAGYVÁRAD, Rákóci-ut, Moskovits palota

Biharmegye és N.-Várad város kir. itélőtábla és a megyei főszolgabíróságok és körjegyzőségek szerződéses szállítója.

ROZSNYAY JÓZSEF

mű-asztalos, Nagyvárad Kolozsvári-u. 77.

Európa nagyobb városaiban évek során át szerzett gyakorlati ismeretem lehetővé teszi, hogy a mai közönség részére a művészi kivitelű különlegességi munkákat is kellő szak tudással a legpontosabban elvégezzem. Készítek továbbá: modern háló, szalon, hűtő és üzleti-berendezéseket, portálokat, lakás- és konyha-berendezéseket minden stílus és kivitelben a legzolidabb árak mellett. Egy kísérlet elengedő, hogy a t. uri közönség bizalmát továbbra is kiérdemljem.

Tisztelettel ROZSNYAY JÓZSEF, műasztalos.

Szántó Dezső

első

nagyvárad

REDÖNY-

GYÁRA Rulikovszky-ut

TELEFON 491.

Jenny Jenő

órák, ékszerész és látszerész. Ajánlja dúsan felszerelt óra és ékszer nagy raktárát jutányos árban. **Szent János-u. 39. sz.** Óra és ékszer javításokat pontosan eszközölk.

Tanuló felvétetik.

Kerékpár varrógép s gramophon javításokat készíttetni legelőnyösebb

Horvát Béni

mechanikusnál,
Kossuth Lajos-utca 18.
Az összes alkatrészek állandóan raktáron.
TELEFON 1038. szám.

Haas Lajos

Gáz és villanyberendezési vállalat.

Elvállal mindennemű gáz és villanyszereleléseket és jókarbantartását.

TELEFON 1038. sz.

PENCZ JÁNOS

(cipész, szakiparos.)

NAGYVÁRAD,

Szt. János-u. 34.

Készít mérték szerint uri és női (Orthopéd cipőket is) jutányos árban mérték szerint. Meghívásra házhoz jövök.

Petry Árpád

órák- és műszerész

Nagyvárad, Rákóci-ut 9.

Taroly és Risztó mellett, a Rimanóczy-palotával szemben Mindennemű műszerezési munkák szakszerű javítása elfogadtatik.

Alapítattott 1880-ban

Schopper György

utóda veje

Rohoska Pál

Villanyerőre berendezett gépjármű, vas és rézöntőde
NAGYVÁRAD,
Sánc-utca 22. sz.

UJ keztyűs és sérvkötő készítő!!

Keztyűk mérték után gyorsan és legjutányosabb árban készíttetnek. Bálí keztyűk 70 cm. hosszú, csak 6 korona. Tisztítások és javítások azonnal eszközöltenek. Ruganyos sérvkötők 4 korona.

HORVÁTH R.
Nagyvárad, Szt. János-utca

Költözködéskor a legolcsóbb

HIRN M. és FIA

villamossági vállalatához fordulni

Kossuth Lajos-u. 16. sz.

Nagy csillárraktár.

Telefon 10-54.

Telefon 10-54.

Györy Sándor

villanyerőre berendezett kábes és köszörlődeje
Kert-utca, 4. szám.

Elvállal mindennemű speciál köszörlődeket és javításokat, haj- és szakál vágó és lónyíró gépet, zsillette és mindennemű más borotvák köszörlését pontosan eszközölk.

RUM és LIKÖR

háztalag való készítéséhez legjobb essentiák

:: kaphatók ::

VADÁSZ ALBERT

„Angyal” drogueriában
BÉMER-TÉR.

Névjegyek

a legolcsóbban beszerezhetők:

Szent László-nyomda r.-társ.-nál
Szilágyi Dezső-utca 5. sz.

Villamos berendezéseket, u. m. magánépületek, világítási felszereléseit, csengő házi telefon, ipartelepek, gyárak, és malmok. Villamos világítási és erőátviteli berendezéseit pontosan és szakavatottan készít

SZENES SÁNDOR

villamos berendezési vállalata Szalárdi-u. 9. Költségvetéssel díjtalanul szolgál, meghívásra azonnal jövök.

Ha a Szent János-utczába vezetí útja, keresse fel a

Szerecsen Királyt,

ahol a legolcsóbban lehet vásárolni **harisnyát, keztyűt, trikót, osipkét. Himzések és szalagok, fehérneműk, rövidárak** nagy választékban. Szíves pártfogást kér **UNGERLEIDER SALAMON**
Szt. János-utca 4.